



Tiedotusyksikkö

Euroopan unionin tuomioistuin
LEHDISTÖTIEDOTE nro 79/16

Luxemburgissa 19.7.2016

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus yhdistetyissä asioissa C-203/15, Tele2 Sverige AB v. Post- och Telestyrelsen, ja C-698/15, Secretary of State for Home Department v. Tom Watson ym.

Julkisasiamies Saugmandsgaard Øe katsoo, että yleinen tietojensäilyttämisvelvollisuus, jonka jäsenvaltio on asettanut sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajille, voi sopia yhteen unionin oikeuden kanssa

Tällaista velvollisuutta on kuitenkin välttämätöntä rajoittaa tiukoilla takeilla

Vuonna 2014 antamassaan tuomiossa Digital Rights Ireland¹ unionin tuomioistuin julisti pätemättömäksi tietojen säilyttämisestä annetun direktiivin,² koska yhtäältä tässä direktiivissä asetettu tiettyjä tietoja koskeva yleinen säilyttämisvelvollisuus merkitsi vakavaa puuttumista yksityiselämän kunnioitusta ja henkilötietojen suojaa koskeviin perusoikeuksiin ja koska toisaalta tällainen järjestelmä ei rajoittunut siihen, mikä on vakavien rikosten torjumiseksi täysin välttämätöntä.

Kyseisen tuomion johdosta unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi on saatettu kaksi asiaa, jotka koskevat Ruotsissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa televiestintäpalvelujen tarjoajille asetettua yleistä velvollisuutta säilyttää sähköistä viestintää koskevat tiedot. Unionin tuomioistuimella on siten tilaisuus täsmentää sitä, miten tuomiota Digital Rights Ireland on tulkittava *kansallisessa asiayhteydessä*.

Tuomion Digital Rights Ireland julistamisen jälkeisenä päivänä televiestintäyrittäjä Tele2 Sverige ilmoitti Ruotsin posti- ja telehallitukselle päättäneensä lopettaa tietojen säilyttämisen ja aikovansa poistaa jo rekisteröidyt tiedot (asia C-203/15). Ruotsin oikeuden mukaan nimittäin sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajat ovat velvollisia säilyttämään tilaajiensa tietyt henkilötiedot.

Asiassa C-698/15 Tom Watson, Peter Brice ja Geoffrey Lewis ovat riitauttaneet Yhdistyneen kuningaskunnan tietojensäilyttämisjärjestelmän, jonka nojalla sisäministeri voi velvoittaa julkisen televiestinnän operaattorit säilyttämään enintään kahdentoista kuukauden ajan kaikki viestintätiedot kyseisen viestinnän sisältöä lukuun ottamatta.

Kammarrätten i Stockholm (Tukholman kamarioikeus, Ruotsi) ja Court of Appeal (England and Wales) (Civil Division) (muutoksenhakutuomioistuin (Englanti ja Wales) (siviiliasian jaosto), Yhdistynyt kuningaskunta) ovat tiedustelleet unionin tuomioistuimelta, sopivatko kansalliset järjestelmät, joissa palveluntarjoajille asetetaan yleinen tietojensäilyttämisvelvollisuus, yhteen unionin oikeuden kanssa (muun muassa sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin³ ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan tiettyjen määräysten⁴ kanssa).

¹ Unionin tuomioistuimen tuomio 8.4.2014, Digital Rights Ireland ym. ([C-293/12 ja C-594/12](#), ks. [lehdistötiedote nro 54/14](#)).

² Yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tai yleisten viestintäverkkojen yhteydessä tuotettavien tai käsiteltävien tietojen säilyttämisestä ja direktiivin 2002/58/EY muuttamisesta 15.3.2006 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/24/EY (EUVL L 105, s. 54).

³ Henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla 12.7.2002 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/58/EY (sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi) (EYVL L 201, s. 37), sellaisena kuin se on muutettuna 25.11.2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/136/EY (EUVL L 337, s. 11).

⁴ Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7 ja 8 artikla ja 52 artiklan 1 kohta.

Tänään antamassaan ratkaisuehdotuksessa julkisasiamies Henrik Saugmandsgaard Øe täsmentää ensinnäkin tietokategoriat, jotka ovat Ruotsissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa asetettujen yleisten säilyttämisvelvollisuuksien kohteena. Kyseessä ovat tiedot, joiden avulla voidaan tunnistaa ja paikantaa viestinnän lähde ja kohde, tiedot viestinnän päivämäärästä, kellonajasta ja kestosta sekä tiedot, joiden avulla voidaan määrittää viestintätyyppi ja käytetty laitetyyppi. Viestinnän sisältö ei kuulu Ruotsissa eikä myöskään Yhdistyneessä kuningaskunnassa säilyttämisvelvollisuuden piiriin.

Julkisasiamies katsoo, **että yleinen tietojensäilyttämisvelvollisuus voi sopia yhteen unionin oikeuden kanssa. Se, että jäsenvaltiot käyttävät mahdollisuutta asettaa tällainen velvollisuus, edellyttää kuitenkin tiukkojen vaatimusten noudattamista.** Kansallisten tuomioistuinten asiana on selvittää kansallisten järjestelmien kaikkien merkityksellisten ominaispiirteiden valossa, täyttyvätkö nämä vaatimukset.

Ensinnäkin yleinen säilyttämisvelvollisuus ja siihen liittyvät takeet on **asetettava lainsäädännöllisillä toimenpiteillä tai sääntelytoimenpiteillä, jotka ovat tunnettavissa ja ennakoitavissa ja jotka suojaavat asianmukaisesti mielivallalta.**

Toiseksi **velvollisuus on asetettava perusoikeuskirjassa vahvistettujen yksityiselämää koskevan oikeuden ja henkilötietojen suojaa koskevan oikeuden keskeistä sisältöä kunnioittaen.**

Kolmanneksi julkisasiamies muistuttaa siitä, että unionin oikeudessa edellytetään, että kaikella perusoikeuksiin puuttumisella on yleisen edun mukainen tavoite. Hän katsoo, että – toisin kuin vähäisten rikosten torjunta tai muiden kuin rikosoikeudenkäyntien sujuvuus – **vain vakavien rikosten torjunta on sellainen yleisen edun mukainen tavoite, jolla yleinen tietojensäilyttämisvelvollisuus voidaan perustella.**

Neljänneksi **yleisen tietojensäilyttämisvelvollisuuden on oltava vakavien rikosten torjumiseksi täysin välttämätöntä**, mikä edellyttää sitä, ettei mikään muu toimenpide tai toimenpideyhdistelmä voisi olla yhtä tehokas ja samalla loukata vähemmän perusoikeuksia. Lisäksi julkisasiamies korostaa, että **tällaisen velvollisuuden on täytettävä tuomiossa Digital Rights Ireland asetetut edellytykset**,⁵ jotka koskevat **pääsyä tietoihin, säilytysaikaa sekä tietosuojaa ja -turvaa perusoikeuksien loukkaamisen rajoittamiseksi siihen, mikä on täysin välttämätöntä.**

Lopuksi **yleisen tietojensäilyttämisvelvollisuuden on oltava demokraattisessa yhteiskunnassa oikeassa suhteessa** vakavien rikosten torjunnan tavoitteeseen, mikä edellyttää, että tällaisesta velvollisuudesta demokraattisessa yhteiskunnassa aiheutuvat vakavat riskit eivät ole kohtuuttomat suhteessa siitä vakavien rikosten torjunnassa saataviin hyötyihin.

HUOMAUTUS: Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus ei sido unionin tuomioistuinta. Julkisasiamiesten tehtävänä on ehdottaa unionin tuomioistuimelle täysin riippumattomasti oikeudellista ratkaisua heidän käsiteltävänä olevasta asiasta. Unionin tuomioistuimen tuomarit aloittavat nyt tämän asian harkinnan. Tuomio julistetaan myöhemmin.

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden tiedustella niiden käsiteltävänä olevan yksittäisen asian yhteydessä unionin tuomioistuimelta unionin oikeuden tulkintaa tai unionin toimen pätevyyttä. Unionin tuomioistuin ei ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa asiaa. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista asia unionin tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ratkaisu sitoo vastaavalla tavoin muita kansallisia tuomioistuimia, jotka käsittelevät samankaltaista ongelmaa.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido unionin tuomioistuinta.

Ratkaisuehdotuksen [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla lukemispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

⁵ Velvollisuuteen on liitettävä kaikki takeet, jotka unionin tuomioistuin on esittänyt tuomion Digital Rights Ireland 60–68 kohdassa.

Kuvia ratkaisuehdotuksen lukemisesta on saatavilla sivustolla "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106